

קומפוזיציות של שבט חדש

אוצרת: שרון הורודי

משתתפים: רפאת חטאב, ורד ניסים, דויד עדיקא, עמית צורן וג'ניפר ג'יקובס, יהונתן הופ, תומר דהן, דפנה אבידן, אורה לב, קבוצת תזזית, מאלי, דורית ביאלר, סימון וכסמוט

אובייקטים נושאים בחובם אנרגיות ומקפלים בתוכם ידע ותשוקה. בעברית ישנו שורש משותף לשם העצם 'חפץ' ולפועל 'לחפץ', שפירושו 'להשתוקק'. בני האדם פיתחו יחסים מורכבים לחפצים, ובמקרים קיצוניים אנשים מוכנים לסכן את חייהם או אפילו לפגוע באחרים בכדי לקבל לידיהם חפצי ערך. אפשר לומר שערכו של חפץ מורכב לא רק משוויו החומרי, אלא – ואולי בעיקר – מהערך הרגשי, הסמלי והתרבותי שניתן לו.

חפצים הם חלק בלתי נפרד מהקיום האנושי. האדם, מרגע שהחל לייצר חפצים, לא הפסיק לשכללם, תחילה במעשה ידיים ומאוחר יותר בייצור המוני-תעשייתי. ידע רב שנשמר בחפצים מן העבר מאפשר לנו היום להתחקות אחר תרבויות שנכחדו זה מכבר. גם את התרבות העכשווית ניתן לבחון דרך החפצים שאנחנו יוצרים, מייצרים, מתקינים ורוכשים.

התערוכה "אובייקטים של שבט חדש" נאצרה בהקשר של התמה המרכזית של פסטיבל מוסררה מיקס השנה, "טרה אינקוגניטה: מזרח ומערב בעולם היברידי", והיא מציגה יצירות המתייחסות, כל אחת בדרכה, למשמעויות הנובעות מיצירת חיבור היברידי של אובייקטים. ביסודן של העבודות המוצגות חיבור ממקורות שונים ליצירת שלם הניזון משלל מרכיביו.

שני הפרויקטים של המעצב החברתי **עמית צורן**, סלים היברידיים ועיצוב היברידי במדבר הקלהרי (בשיתוף עם **ג'ניפר ג'יקובס**) הן תולדה של חיבור בין אומניות שבטיות עתיקות לבין טכנולוגיה עכשווית. צורן יוצר סלים ושרשראות בשיתוף פעולה ויחסי גומלין עם קהילות ושבטים בבוטסואנה ובנמיביה.

יהונתן הופ, מעצב היוצר בקרמיקה, מחפש גם הוא את החיבור שבין מסורת לעיצוב עכשווי. בפרויקט המחקר שלו, **שיחות גישוש**, שילב בין עיצוב מודרני לעיטור ארמני בעל מסורת של מאות שנים שגם לו מקורות שונים חובקי עולם, כגון הציור הסיני על מרצפות וכלים.

האמנית **דפנה אבידן**, המתגוררת מזה 15 שנים ביפן, מושפעת מהתרבות ומהמסורת שהיא חיה בה. במיצב **African Violet** תפרה מקבץ ישויות משאריות בדים שמקורם מיפן ואפריקה, שצבעה בצבעים טבעיים. הישויות, הנדמות כמרחפות, מגיעות מהים – הים שהביא את הצונאמי לחופי יפן, ושבולע לקרבו את המבקשים להגיע מאפריקה לאירופה. מלאכת החיבור של פיסות הבד מתייחסת למסורת הבורו היפנית שפיתחו האכירים העניים, של יריעות בד עשויות טלאים של קנבים וצבועות באינדיגו.

בשושלת צ'ינג, מיצב הוידאו של האמן האוסטרי **סימון וכסמוט**, ישנה התייחסות להילה הטמונה בבגד ובחפץ הנושא בחובו איכויות אמנותיות לצד היסטוריה משפחתית. וכסמוט קיבל לידייו את ירושתה של אחות סבתו, שברחה לשנחאי בזמן מלחמת העולם השנייה: חלוקי קימונו רקומים במלאכת מחשבת שמקורם בשושלת צ'ינג

וסט יפני להגשת תה. הבדים מצולמים בתקריב החושף את יופיים המפתה והם נלבשים ונפשטים מגופה של רקדנית הנעה בים הטובין של הכוסות, הצלחות והקומקום של סט התה הפזור על הקרקע.

ה"וילון" של **מא לי**, אמנית סינית, עשוי מחומרים ממוחזרים. האמנית, המתייחסת לעבודה כאל "ציור בבד", תופרת ומחברת שאריות ויוצרת מהם קולאז' עדין ושובה לב השואב את האסתטיקה שלו מאמנות מגזרות הנייר והאהילים הסיניים.

המיצב **אחלאס של ראפת חטאב** עשוי אובייקטים גדולים סרוגים. מלאכת הסריגה, הנחשבת כעיסוק "נשי", דורשת התמדה ועמלנות ותכליתה שימושית לרוב – יצירת בגדים, שמיכות וכד'. חטאב עובד בעיקר בטכניקת סריגה מעגלית המנהלת דיאלוג עם מחזוריות החיים והטבע – לידה ומוות, עונות השנה ושלל הצורות הספירליות והמעגליות שאנו מוצאים באורגניזמים חיים.

הפסל הקבוצתי **סמיאסמילציה של קבוצת תזזית** נעשה בשיתוף פעולה עם קבוצת נשים שהיגרו בגיל מבוגר מאתיופיה. הנשים, שהשתתפו בסדנה שמטרתה היכרות עם כלי עבודה כמו מברגה, מקדחה וכד', יצרו בצורה אינטואיטיבית מכונות קטנות בעלות דמיון לנולי אריגה המוכרים להן מארץ מולדתן. הפסל מורכב משילוב של "מכונות נעות" שיצרו המשתתפות, לכדי פסל קינטי משותף.

אורה לב צילמה סידרת דיוקנאות והדפיסה אותם בטכניקה מיוחדת על אבני ריצוף מקומיות. ב-**Continuum** מושאי הצילום הן נשים מהגרות שנאלצות לוותר על שאיפות למימוש עצמי בארצן החדשה. עם זאת הן מישירות מבט למצלמה וחושפות רבדים של היסטוריה, סיפור אישי ומוצא.

דויד עדיקא מצא בשוק הפשפשים אגרטים שמקורם בבתי החרושת המקומיים שהתמחו ביצירת עיצוב ישראלי בשנות ה-60 וה-70. עדיקא צילם את האגרטים, ובתהליך הפשטה הוא חשף את צורתם המקורית ואת ההשפעה הניכרת מהקדרות האפריקאית. השם שהוא נתן למיצב, **אפריקאנה**, הוא שילוב של המושג הקשור לאספנות "ישראליאנה" עם המילה "אפריקה".

בטרילוגיית המחבטים מתוך המיצב **חובטת בקלישאות** ובעבודה **התיק של ניקול** משתמשת **ורד ניסים** במוצרים יומיומיים שמיוצרים בייצור זול והמוני כגון מחבטי שטיחים, בובות, מדבקות ופרחי פלסטיק. ניסים מחברת, שוזרת ומצרפת אותם ליצירת אובייקטים חדשים ומרובדים שהם בו-זמנית מפתים ומייצרים ביקורת חברתית.

האוריינט **אקספרס** היא מפה שיצרה **דורית ביאלר** בהשראת מסעות היוקרה של תחילת המאה ה-20, ברכבת הפאר שאספה את נוסעיה הישר מבתי האופרה של מרכז אירופה והסיעה אותם מזרחה, אל האקזוטיקה העותמאנית של קונסטנטינופול ומאוחר יותר גם עד קהיר ובגדד. המפה מבוססת בחלקה על המסלול של "האוריינט אקספרס" ועל המציאות הקולוניאליסטית של התקופה, עם הקצנה של תרבות השיווק העכשווית.

כחלק מאירוע הפתיחה יציג הכוריאוגרף **תומר דהן** את המופע **The Beauty of the silence triangle: An experimental ballet in 3 acts** ששזור בין האיקבנה, אמנות סידור הפרחים היפנית, לשפה התנועתית של הבלט הקלאסי ואמנות האלתור.